

Sas origines

Su 16 de maju de su 1870 su Consìgiu Comunale de Ula, a pustis de prus de 500 annos, at detzididu de cambiare su nùmene de sa biddu e de agiùnghere a cussu medievale de Ula, s'apellativu 'Tirso', ca bortas meda, in tempos chi s'iscridiat a manu, si isballiaiat – mancarì leghende una 'ti' a su postu de sa 'elle' – e si confundiat Ula cun su nùmene de àteros comunes.

Sa cunfusione prus clamorosa, a su nessi pro s'identidade e s'orgòllu de nois ulesos, est in su Còdighe Diplomàticu de Pasquale Tola iscritu a metade de su 1800, chi mentovat – comente *villa* chi est in sa Parte Varicatum – Uta a su postu de Ula.

Su prus de sos isbàllios fiant pròpiu cun sa biddu de Uta de su distretu de Casteddu, isbàllios fatos fintzas a sa I Gherra Mundiale cando aiant comunicadu a sa biddu nostra sa morte de militares chi fiant nàschidos e residentes in Uta e no in Ula.

"S'apellativu de Tirso", ispiegaiat su Consìgiu Comunale, " est istadu postu ca in su territòriu suo passat su frùmene chi tenet su matessi nùmene".

Acanta de su frùmene Tirsu est nàschida sa tziviltade nostra: a primu, in època preromana e romana sa biddu fiat in s'oru de su frùmene, a manu manca, in sa localidade chi oe ddi narant "Orruinas" e "Sos contones" in ue ant agatadu sos rastros de una biddighedda e una necròpoli de s'època romana, sa prus manna de totu su Barigadu.

Pro s'istudiosu Giovanni Spano su nùmene de Ula benit dae su fenitziu ALA, chi cheret nàrrere "artesa" "giassu artu".

Massimo Pittau ddu collegat a s nùmene latinu (g)ula (gùturu).

S'ùrtima ispiegatzione e fintzas sa chi paret prus interessante, a parre meu ca testimòniat s'esistèntzia de una limba comune in totu su territòriu isolanu, est cussa de prof. Giulio Paulis, professore ordinàriu de Glotologia e prèside de sa Facultade de Lìteras e Filosofia de s'Universidade de Casteddu, chi at acumonadu Ula a unos cantos nùmenes preromanos comunes in totu sa Sardigna: Ulacci (Lanusè), Ulaccu (Serri), Ulagi (Baunei), Ulassai (Comune), Ullà (Sèdilo) chi tenent sa raighina UL chi cheret nàrrere atripare, fèrrere e fintzas triulare.

Su significadu pretzisu ddu sunt ancora istudiende.